

Stanovisko nevládních organizací La Strada Česká republika, In IUSTITIA, Bílý kruh bezpečí a Liga lidských práv

k návrhu zákona o obětech trestných činů

ve verzi před projednáním Legislativní radou vlády dne 26. ledna 2012

Nevládní organizace La Strada Česká republika, Liga lidských práv, In IUSTITIA a Bílý kruh bezpečí se v letech 2010 a 2011 podílely na přípravě návrhu zákona o obětech trestných činů v pracovní skupině zřízené Ministerstvem spravedlnosti. Tyto organizace byly ministerstvem do pracovní skupiny přizvány proto, že se dlouhodobě věnují komplexní pomoci obětem trestné činnosti, a to jak psychologickému a sociálnímu poradenství, tak i poradenství **právnímu**.

Navrhovaný zákon pozitivně ovlivní situaci obětí trestných činů v České republice, zejména uspořádáním a rozšířením katalogu práv poškozeného v trestním řízení, zvýšením peněžité pomoci státu obětem a zavedením povinnosti informovat oběti trestných činů o místech pomoci. V části, která měla garantovat odbornou pomoc obětem, se dle našeho názoru návrh předkladatele nezdařil, a to z důvodu omezení rozsahu činností prováděných akreditovanými subjekty a vytvořením nerovných podmínek pro zápis do registru poskytovatelů.

Zásadní námitky k návrhu zákona o obětech trestných činů vznášíme ve dvou oblastech:

1. ROZSAH ČINNOSTÍ prováděných akreditovanými subjekty (§ 39 návrhu)

Návrh zákona tak, jak byl Ministerstvem spravedlnosti původně připraven, reflektoval základní komplexní potřeby obětí, včetně rozsáhlé potřeby právního poradenství. Oběti potřebují být o svých právech nejen informovány, ale potřebují poradit, **jak na svá práva v trestním řízení mohou dosáhnout**. Původní návrh zákona umožňoval všem odborně způsobilým subjektům poskytovat pomoc obětem v rozsahu právního poradenství a zastupování. Po posledních úpravách zákona se tato služba obětem redukovala na jediného poskytovatele, a tím je advokacie. Pomoc ostatních subjektů, které požádají o akreditaci a doloží odbornou způsobilost, se navrhuje omezit na pouhé podávání právních informací. **Jsme přesvědčeni, že touto změnou zákona se nebude dostávat pomoci značnému množství zvláště zranitelných obětí, které se ocitnou v mimořádně těžké životní situaci (např. oběti obchodování s lidmi, oběti trestných činů z nenávisti, oběti sexuálního násilí).**

Navrhujeme:

Umožnit podle tohoto zákona akreditovaným subjektům poskytovat právní pomoc v potřebném rozsahu, včetně poradenství a zastupování. Obdobně jako je tomu v zákoně o azylu nebo v OSŘ. To znamená vrátit se k původnímu znění § 39.

2. NEROVNÉ PODMÍNKY pro zápis do registru poskytovatelů (§ 48 návrhu)

Konstatujeme, že navrhované znění § 6 a § 48 **zakládá nerovnost přístupu do registru a zejména negarantuje obětem stejnou kvalitu právních služeb v rozsahu tohoto zákona prostřednictvím odborně způsobilých subjektů.**

Pracovníci PMS odbornou způsobilost ve smyslu magisterského vzdělání v oboru právo nemají, a přesto se v § 6 odst.3 navrhuje, aby poskytovali právní informace, které akreditované subjekty mohou poskytovat až po doložení odborné způsobilosti (notářsky ověřený diplom o ukončeném magisterském vzdělání v oboru právo. Pracovníkům pro výkon povolání v PMS postačí doložení osvědčení o ukončení magisterského studia humanitního směru, a přesto se navrhuje poskytování právních informací jejich prostřednictvím a jejich zápis do registru automaticky vedle akreditovaných subjektů.

Pokud mají střediska PMS právní informace poskytovat, trváme na tom, aby doložily odbornou způsobilost, vztahovala se na ně akreditace a povinnosti uvedené v § 44.

Navrhujeme:

Specifikovat zápis středisek PMS do registru stejně, jako je tomu u všech ostatních subjektů (§ 48 odst. 1 písm. a)-c), a to konkrétně s odkazem na § 39 odst. 1 b) „restorativní programy“, což je činnost, pro kterou tato střediska mají odbornou způsobilost ze zákona.

Možnost akreditovat se obdobně jako jiné subjekty dle § 39 navrhujeme pro PMS zachovat.